

Minder kweek door beweiding in jong stadium

Cees van der Wel

Kweek is een lastig gras. Chemische bestrijding met glyfosaat is evenwel een effectieve methode om er van af te komen. Het perceel zal dan echter wel opnieuw moeten worden ingezaaid. Waar geen chemische middelen mogen worden toegepast, of waar herinzaai riskant lijkt, kan door intensieve beweiding kweek worden teruggedrongen.

Kweek is een grassoort die vooral in een ouder stadium slecht wordt gevreten en een lage voederwaarde heeft. De oorzaken voor een grote bezetting met kweek zijn divers. Het komt er altijd op neer dat kweek profiteert van groeiomstandigheden die voor andere grassen niet optimaal zijn. In het voorjaar van 1996 was daar een duidelijk voorbeeld van te zien. Door uitwintering van met name Engels raai was de zode aan het eind van de winter zeer open. Daarnaast was de grond in verhouding tot een meer normaal voorjaar zeer droog. Het heeft daarom lange tijd geduurd voor de zode weer gesloten was. Op veel percelen was dit pas in juni het geval. De oude stelregel van de aanwezigheid van minimaal 1 plant Engels raai per dm^2 voor een goed herstel van de zode bleek ook in 1996 op te gaan. Voordat de zode voldoende was hersteld van de winter was er echter volop ruimte voor kweek om zich te ontwikkelen. Doordat kweek wat dieper wortelt was het voor deze soort ook wat makkelijker om aan voldoende vocht te komen. Het gevolg: een explosie van kweek op zeer veel percelen. Andere voor kweek gunstige omstandigheden zijn: droogte tijdens de zomer, hergroei- en vertering na een zware voederwinningssnede, en het kapot maaien van de zode. Als een snede pas in een laat stadium wordt geweid (bij een opbrengst van 2 ton ds/ha of nog meer) zal niet

alle kweek worden opgevreten. Hierdoor zal snel hergroei plaats kunnen vinden en zal kweek zich dus uit kunnen breiden.

Kweek bestrijden door uitputting

Doordat kweek geen bovengrondse spruiten vormt moet de hergroei steeds vanuit de grond plaatsvinden. Dit kost de plant relatief veel energie, en dit gaat ten koste van de reserves die opgeslagen zitten in de ondergrondse uitlopers (stolonen). Van dit aspect kan gebruik worden gemaakt om kweek terug te dringen zonder gebruik te hoeven maken van chemische bestrijdingsmiddelen. Bij intensief weiden (weiden in een jong stadium) is dat het geval. Het PR heeft in de jaren '95 en '96 onderzoek gedaan naar de invloed van intensieve beweiding van kweekpercelen op de kweekbezetting. Op proefbedrijf Zegveld is een proef uitgevoerd waar volgens een strak schema steeds in een zeer jong stadium werd beweid. In de Bethunepolder is op enkele praktijkpercelen door de betrokken veehouders het graslandgebruik aangepast voor de terugdringing van kweek. De resultaten van deze proeven waren sterk wisselend. Op proefbedrijf Zegveld werden het eerste jaar de melkkoeien niet consequent genoeg in een jong stadium (1,0 - 1,2 ton ds/ha) ingeschaard. De verschillen tussen intensief weiden en een beweiding volgens het gangbare systeem waren te gering om een duidelijke afname van kweek te bereiken. Op het praktijkperceel in de Bethunepolder is de zomer van het eerste jaar langere tijd met schapen geweid. De schapen hebben het gras weken aaneen kort gehouden. Op dit perceel was een afname van de hoeveelheid kweek zichtbaar. In het seizoen '96 had de proef te Zegveld sterk van droogte te leiden. Ondanks het strenge beweidingsregime waarbij in het voorjaar steeds na een hergroei-periode van 10 dagen, en tijdens de tweede helft van het groeiseizoen van 15 dagen werd ingeschaard kon kweek onvoldoende worden bedwongen. Wel was er verschil te zien in

Vooralschapen maar ook jongvee zijn geschikt grazers om kweek terug te dringen.

kweekbezetting tussen het intensieve beheer en het gangbare beheer. In de Bethunepolder was de situatie ten aanzien van de droogte iets gunstiger. Het beheer op de proefpercelen varieerde van zeer intensief tot bijna gangbaar. Dit had sterk te maken met de inzet van de betrokken veehouders. Het resultaat was dat op een intensief beheerd perceel evenals het voorgaande jaar een verbetering van de situatie kon worden vastgesteld. De basis werd ook dit jaar gelegd door beweiding met schapen. Daarnaast werd het rundvee in een iets eerder stadium ingeschaard. Op een tweede perceel is niet bewust vroeger ingeschaard maar werd de veehouder door gebrek aan gras genoodzaakt steeds in een jong stadium te beweiden. Ook hier was de situatie aan het eind van het groeiseizoen verbeterd. Op een derde perceel bestond de vegetatie voornamelijk uit kweek. Van een intensievere beweiding was nauwelijks sprake, en de situatie werd nog verslechterd doordat het gras in de derde snede door kon groeien tot een zware maaisnede. Hierdoor heeft kweek zich goed kunnen ontwikkelen, waarna door hergroei- en vertraging kweek nog meer ruimte kreeg. Het laat zich raden dat er geen afname van kweek is opgetreden. Bij dit perceel moet overigens de kanttekening worden geplaatst dat de kweekbezetting zo hoog was dat ook bij een intensief uitgevoerde beweiding nauwelijks verbetering mogelijk was omdat er te weinig andere grassen aanwezig waren om de vrijkomende ruimte in te nemen.

Conclusie

Met intensieve beweiding is kweek terug te dringen. Voor reductie moet aan de volgende

voorwaarden worden voldaan:

- Het gras moet steeds in een (zeer) jong stadium worden benut (vroeg inscharen);
- Voederwinning moet het liefst achterwege blijven, of pas in de tweede helft van het groeiseizoen plaatsvinden;
- Bij de beweiding genieten schapen de voorkeur, maar ook met jongvee zijn er mogelijkheden;
- (Kweek)bossen moeten tijdig worden gebloot of bij voorkeur gemaaid;
- Het systeem moet een heel seizoen worden volgehouden.

Om langere tijd profijt te hebben van de verbeterde situatie moet ook in de jaren na de intensieve beweiding zorgvuldig met de zode worden omgegaan. Kweek moet niet weer de kans krijgen om zich uit te breiden!

Kweekbossen op tijd bloten of maaien.

